

Підприємства і їх об'єднання в цілях внутрішньофірмового планування віддають перевагу використанню стабільної валюти, хоча дане питання тісно пов'язане з вибором країни постачальника або покупця, з тим, в якій ролі виступає підприємство (продавцем або покупцем). У довгостроковому плані захист від валютного ризику тісно пов'язаний з активною цільовою політикою підприємства, зокрема з можливістю включення валютного ризику або вартості страхування в ціни товарів що реалізуються. З іншого боку, падіння зовнішньої конкурентоспроможності товарів із-за підвищення курсу національної валюти може поставити вимогу зниження цін, а в кінцевому випадку і витрат виробництва. Такий метод управління валютним ризиком зачіпає різноманітні сторони виробничої і побутової діяльності підприємств.

Література.

1. Настенко М. М. Особливості обліку валютних операцій комерційних банків України / Настенко М. М., Півторак Ю. О. – Запоріжжя : ТДАУ, 2012. – 208-215 с.

ОГЛЯД ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

Костюченко І.В., студентка

*Науковий керівник: Маліков В.В., д. наук з держ. упр., проф.
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Зупинимося на кількох проблемах, виявлених сучасними науковцями при дослідженні питання екологічного аудиту.

Проблема розуміння сутності екологічного аудиту. В якості висновків можна зазначити, що

- ні вчені, ні нормативно-правові акти доки не дають єдиного несуперечливого визначення екологічного аудиту. При цьому він розглядається як 1) вид підприємницької діяльності; 2) спосіб оцінки впливу на довкілля; 3) форма контролю; 4) інструмент управління; 5) засіб поліпшення якості екологічного менеджменту;

- проте і вчені, і законодавство чітко формулюють вимоги до екологічного аудиту;

- відносна новизна екологічного аудиту (насамперед в Україні) вимагає пильної уваги з боку науковців;

- актуальність розповсюдження екологічного аудиту зумовлена не тільки турботою щодо стану навколишнього середовища, а й значеннями екологічних показників, які впливають на результати конкурентної боротьби господарюючих суб'єктів [1].

Проблема перешкод широкого впровадження екологічного аудиту в Україні. Екологічний аудит потребує подальших наукових розробок за наступними напрямками: концептуальні основи; організаційні форми; методологія та методика проведення [2].

Проблема визначення ролі і значення екологічного аудиту. В якості висновків можна зазначити, що:

- розвиток екологічного аудиту в Україні стає можливим лише при розумінні його ролі як чинника підвищення конкурентоспроможності національної економіки як на рівні держави, так і на рівні кожного окремого громадянина;

- насамперед держава повинна взяти активну участь у розвитку екологічного аудиту, адже саме вона повинна забезпечити еколого-економічні основи життя громадян та ведення господарювання;

- розповсюдження аналізу виробничого циклу та руху продукту з точки зору екологічних показників сприяє підвищенню екологічної відповідальності підприємств;

- доцільним є впровадження дієвої системи екологічного аудиту, адже це один з найважливіших аспектів екологізації економіки країни [3].

Проблема зв'язку екологічних та фінансових показників діяльності підприємств. В якості висновку можна зазначити, що доцільним є відображення впливу екологічних чинників на фінансовий стан підприємства (наприклад, у фінансовій звітності) 8

Проблема вдосконалення законодавства щодо екологічного аудиту. В якості висновків можна зазначити, що:

- Закон України «Про екологічний аудит» потребує вдосконалення взагалі;

- доцільним також є законодавчо уточнити поняття екологічного аудиту, саме як виду професійної підприємницької діяльності;

- екологічний аудит повинен стати обов'язковим для проведення на вітчизняних підприємствах;

- обов'язковість екологічного аудиту повинна бути законодавчо закріплена;

- актуальним є подальший розвиток методологічних засад проведення екологічного аудиту для підвищення ймовірності та

повноти виявлення екологічних та соціальних загроз при проведенні підприємницької діяльності;

- з метою подальшого розвитку нормативно-правового забезпечення екологічного аудиту вважається доцільним залучати до розробок аудиторів-практиків; брати до уваги світовий досвід в цій галузі.

Проблеми вдосконалення ідентифікації та відповідальності, а також державного контролю за впливом діяльності підприємств на довкілля. В якості висновків можна зазначити, що:

- доцільним є:

1) введення до застосування екологічної звітності;

2) введення до застосування екологічних паспортів підприємств (насамперед для об'єктів з підвищеним рівнем екологічної небезпеки);

3) розробка системи штрафів та стимулів за стан екологічних показників підприємств;

- до екологічної звітності доцільно вносити наступну інформацію:

1) екологічні проблеми, притаманні галузі, в якій працює підприємство, та самому підприємству (за результатами аналізу державних органів та попередніх екологічних перевірок);

2) заходи щодо збереження навколишнього середовища, здійсненні підприємством;

3) показники підприємства із забруднення навколишнього середовища;

4) відповідність діяльності підприємства законодавству з охорони навколишнього середовища тощо;

- зазначені вище заходи дозволять:

1) ідентифікувати об'єкти, які становлять загрозу для стану навколишнього середовища;

2) провести екологічну оцінку діяльності підприємств;

3) знизити ризики негативного впливу на навколишнє середовище та здоров'я населення [3].

Проблема інтеграції України в європейську цивілізацію. В якості висновків можна зазначити, що: екологічний аудит дозволяє реалізувати міжнародний стандарт щодо забезпечення прав людини на екологічно безпечне існування; запровадження екологічного аудиту дозволяє Україні конкретними заходами підтвердити своє право на входження в європейську цивілізацію [4].

Проблема класифікації екологічних витрат підприємства. В якості висновків можна зазначити, що: екологічний аудит на підприємствах неможливий без здійснення екологічних витрат; до основних екологічних витрат підприємства можна віднести:

1) витрати на охорону навколишнього середовища (поточні та капітальні);

А) витрати на заходи із запобігання забруднення довкілля;

Б) витрати на усунення шкідливого впливу на довкілля, завданого діяльністю підприємства;

В) витрати надзвичайного характеру, пов'язані з екологічними катастрофами;

2) витрати на дослідження в сфері охорони навколишнього середовища;

3) плату за користування природними ресурсами;

4) витрати на проведення екологічного аудиту (внутрішнього та зовнішнього) [4].

Якщо зробити загальний висновок із запропонованих досліджень, то можна сказати, що найбільш хвилюючими для науковців є наступні проблеми: правове регулювання та вдосконалення законодавства з екологічного аудиту; вдосконалення ідентифікації та відповідальності, а також державного контролю за впливом діяльності підприємств на довкілля; інтеграція України в європейську цивілізацію; розуміння сутності екологічного аудиту; класифікація екологічних витрат підприємства; становлення та розвиток екологічного аудиту; методологія проведення екологічного аудиту; перешкоди широкого впровадження екологічного аудиту в Україні; місце та роль екологічного аудиту в системі охорони навколишнього середовища на макро- та макрорівнях; зв'язок екологічних та фінансових показників діяльності підприємств; актуальність застосування, розвитку та вдосконалення екологічного аудиту.

У якості рекомендацій слід відмітити вдосконалення законодавства щодо екологічного аудиту; співпрацю науковців-теоретиків з аудиторами-практиками, оскільки саме при практичному застосуванні можуть бути безпосередньо виявлені проблеми галузі та запропоноване практичне їхнє розв'язання; вивчення та адаптацію світового досвіду в галузі екологічного аудиту до особливостей конкретної країни.

Аналіз зазначених публікацій лише підкреслив, що, хоча дослідження в галузі екологічного аудиту в Україні проводяться і

актуальність проблеми екологічного стану середовища посилюється з кожним днем, нерозв'язаних проблем ще багато.

Література.

1. Розіт Т.В. Екологічний аудит: сутність, історія розвитку та методика проведення // Вісник НТУ «ХПІ». – 2013. - № 53 (1026). – С. 113-120.
2. Дроздова О.Ю. Актуальні питання впровадження та розвитку екологічного аудиту в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.convdocs.org/docs/index-197758.html>
3. Деберецька Ю.М. Проблеми та перспективи розвитку екологічного аудиту в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/851/>
4. Жук В.М. Екологічні аспекти бухгалтерського обліку в агропромисловому виробництві / В.М. Жук // Агроекологічний журнал. - 2012. - № 2. - С. 18-23.

ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ, ФОРМУЮЧИХ ДОХІДНУ ТА ВИТРАТНУ ЧАСТИНИ БАЛАНСУ

Данилова Л.А., викладач-методист

Харківського державного автомобільно-дорожнього коледжу

Вербицька В.І., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Відомо, що головною метою операційного аудиту є здійснення допомоги щодо забезпечення суб'єктами господарювання застосування державних або комунальних коштів та/або майна, а також інших активів держави, правильності здійснення бухгалтерського обліку та складення фінансової звітності, що не суперечить законодавству України та відповідає зростанню їх ефективності. В межах операційного аудиту важливе місце належить моніторингу господарських операцій, що формують дохідну та витратну частини балансу.

Отже, розглянемо детальніше моніторинг господарських операцій, що формують дохідну частину балансу.